

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane

2022/2183(INI)

2.3.2023

MNENJE

Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane

za Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja

o zagotavljanju prehranske varnosti in dolgoročne odpornosti kmetijstva EU
(2022/2183(INI))

Pripravljalnica mnenja: Anja Hazekamp

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane poziva Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker hrana temelji na naravi in biotski raznovrstnosti in ker bosta brez odločnih političnih ukrepov za njuno ohranjanje in obnovo, med drugim za dostop do čiste vode in dobre pogoje za oprashaevalce, prehranska varnost za vse državljane in pravica do hrane nepreklicno ogroženi;
- B. ker je OZN ugotovila, da je sedanji svetovni prehranski sistem glavno gonilo izgube biotske raznovrstnosti, divjih živali in habitatov; ker je leta 2020, ko je hrana zajemala približno 45 % vpliva porabe EU na okolje, samo prehranski sistem EU prekoračil več različnih omejitev planeta, vključno v povezavi s podnebnimi spremembami, lebdečimi delci, ekotoksičnostjo sladke vode ter biogeokemičnimi tokovi dušikovih in fosforjevih ciklov; ker to resno ogroža dolgoročno vzdržnost in odpornost okoljskega temelja prehranskega sistema¹;
- C. ker narava in biotska raznovrstnost vplivata na številne pomembne vidike kmetijstva, hrane in prehrane, tako da ustvarjata raznolikost rastlin in živali, tako udomačenih kot divjih;
- D. ker podnebna kriza in kriza biotske raznovrstnosti neposredno ogrožata proizvodnjo hrane zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov (vključno z izjemnimi sušami v južni Evropi), hitro spreminjajočih se pogojev kmetovanja in podžiganja sporov za omejene vire;
- E. ker po mnenju Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) koncept prehranske varnosti ni omejen na preskrbo s hrano, temveč vključuje tudi mednarodno priznana človekovo pravico do hrane ter stabilen in cenovno ugoden dostop do zdrave in hranljive prehrane za vse;
- F. ker je ruska neizzvana in nezakonita vojna agresija proti Ukrajini povzročila veliko izgubo življenj in virov preživljanja ter okoljsko in materialno škodo, hkrati pa je ogrozila prehransko varnost v Ukrajini in po svetu;
- G. ker sta pandemija covid-19 in ruska neizzvana invazija na Ukrajino razkrili strukturne težave v verigah preskrbe s hrano EU, hkrati pa je primarna proizvodnja zelo občutljiva na vplive podnebnih sprememb in izgubljanje biotske raznovrstnosti; ker so stroški neukrepanja občutno višji od stroškov, povezanih s prehodom na odporen prehranski sistem; ker mora EU dodatno zmanjšati emisije, razširiti rešitve za ohranjanje biotske raznovrstnosti in agroekološke rešitve ter opustiti fosilna gnojila;
- H. ker pretekli podatki in napovedi o kmetijski proizvodnji EU v obdobju med letoma 2010 in 2020 kažejo, da je EU razmeroma samooskrbna z blagom, ki se lahko proizvede v evropskih podnebnih območjih, in ni preveč odvisna od uvoza hrane, kar bi lahko

¹ Delovni dokument služb Komisije z dne 4. januarja 2023 z naslovom *Drivers of food security* (Dejavniki prehranske varnosti) (SWD(2023)0004), na osnovi drugih znanstvenih virov.

potencialno ogrozilo preskrbo s hrano; ker še vedno obstajajo nekatere izjeme, zlasti v zvezi z uvozom oljnic in moke, namenjene za živalsko krmo;

- I. ker povečanje odpornosti prehranskih sistemov EU za ohranjanje prehranske varnosti zahteva večplasten, celovit in celosten pristop, da bi se zmanjšal pritisk na naravne vire; ker to vključuje ukrepe za zmanjšanje onesnaževanja in kemičnih vložkov, zapiranje ciklov hranil, spodbujanje biotske raznovrstnosti, spodbujanje trajnostne rabe sladkih in morskih voda ter zdravje tal, obrnitev trenda upadanja števila opraševalcev ter učinkovito prilagajanje podnebnim spremembam, pri čemer se ohranijo bistvene ekosistemske storitve;
- J. ker je eden glavnih ciljev zelenega dogovora EU, strategije za biotsko raznovrstnost, strategije „od vil do vilic“ in z njimi povezanih politik preoblikovanje prehranskega sistema EU v dolgoročno odporno, zdravo proizvodnjo, ki bo temeljila na kratkih dobavnih verigah in zagotavljala prehransko varnost²;
- K. ker je težava živilskih odpadkov še vedno prisotna, saj se približno 20 % vse proizvedene hrane izgubi ali zavrže na različnih stopnjah prehranjevalne verige v EU; ker si hkrati približno 36,2 milijona ljudi vsak drugi dan ne more privoščiti kakovostnega obroka³; ker živilski odpadki povzročajo 6 % skupnih emisij toplogrednih plinov v EU;
- L. ker trenutno na približno 60–70 % kmetijskih tal v EU poteka bodisi izgubljanje organskega ogljika, prekomerno dodajanje hranil, (kar vpliva tudi na vodne vire in naravne habitate), erozija ali zbijanje, sekundarno zasoljevanje ali kombinacija teh⁴;
- M. ker so zdrava tla pogoj za zagotavljanje prehranske varnosti in dolgoročne trajnostnosti kmetijstva, vendar je bilo v EU ugotovljenih več nevarnosti za tla, kot so podnebne spremembe, pozidava, zbijanje, erozija, poplave in zemeljski plazovi, suše, hidrogeološka nestabilnost, izguba organskih snovi v tleh, požari, orkani, zasoljevanje, kontaminacija in izguba biotske raznovrstnosti tal, zakisljevanje in dezertifikacija;
- N. ker je v skladu s strategijo EU za tla do leta 2030 jasno, da morajo ohranjanje, trajnostna raba in obnova tal postati pravilo;
- O. ker je več kot 75 % vrst prehrabnih posevkov na svetu, tudi sadja in zelenjave, odvisnih od živalskega opraševanja;
- P. ker se večina Evropejcev ne prehranjuje v skladu s priporočili za zdravo prehranjevanje, vključno s pogostejšim uživanjem trajnostno in regionalno pridelanih rastlin in živil rastlinskega izvora, kot so sveže sadje in zelenjava, polnozrnat izdelki in stročnice; ker je poraba mesa na prebivalca kljub rahlo upadajočemu trendu v številnih državah EU še

² SWD(2023)0004.

³ https://food.ec.europa.eu/safety/food-waste_sl.

⁴ Veerman, C., Correia, T. P., Bastioli, C., Biro, B., Bouma, J., Cienciala, E., Emmett, B., Frison, E. A., Grand, A., Lachezar, H., Kriaučiūnienė, Z., Pogrzeba, M., Soussana, J-F., Vela, C., in Wittkowski, R., *Caring for soil is caring for life – Ensure 75% of soils are healthy by 2030 for healthy food, people, nature and climate* (Skrb za zemljo je skrb za življenje: kako zagotoviti, da bo do leta 2030 75 % tal zdravih za zdravo hrano, ljudi, naravo in podnebje), vmesno poročilo odbora misije za zdravje tal in hrano, Evropska komisija, Generalni direktorat za raziskave in inovacije ter Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja, 2020, doi:10.2777/4833.

vedno od 2- do 4-krat večja od priporočenega vnosa⁵; ker se je treba spoprijeti s težavo prekomerne porabe mesa in močno predelanih proizvodov, pa tudi proizvodov z visoko vsebnostjo sladkorjev, soli in maščob⁶;

- Q. ker lahko dobro zasnovane kmetijske in prehranske politike znižajo stroške trajnostnih in hranljivih živil ter povečajo razpoložljivost in cenovno dostopnost zdrave prehrane, tako da nihče ne bo zapostavljen⁷;
- R. ker na odločitve o živilih vpliva prehransko okolje, vključno s trženjem in oglaševanjem živil, promocijskim umeščanjem proizvodov in pospeševanjem prodaje proizvodov ter označevanjem;
- S. ker zemljišča, ki se uporabljajo za živinorejo in proizvodnjo živalske krme, zavzemajo skoraj 80 % svetovnih kmetijskih zemljišč, hkrati pa proizvedejo manj kot 20 % svetovne zaloge kalorij; ker število rejnih živali v EU narašča in živalski proizvodi predstavljajo 22 % hrane, ki jo izvozi EU; ker je 60 % obdelovalnih površin v EU namenjenih pridelavi krme in ker se v EU vsako leto uvozi skoraj 30 milijonov ton soje in sojinah proizvodov, kar vodi v ekstraktiven in krhek model, ki ima visok ogljični odtis in povzroča krčenje gozdov;
- T. ker je treba ponovno razmisliti o rabi zemljišč v EU za prehransko varnost, saj se približno 65 % kmetijskih zemljišč uporablja za živinorejo, 55 % žit v EU se porabi za krmo in približno 4 % za proizvodnjo biogoriv⁸;
- U. ker se bodo s preusmeritvijo od intenzivnih živinorejskih praks k trajnostnemu, ekstenzivnemu kmetijstvu znatno zmanjšale emisije metana iz kmetijskega sektorja ter negativne posledice za okolje, biotsko raznovrstnost, dobrobit živali in javno zdravje; ker je uspešno zmanjšanje števila rejnih živali v EU bistven korak v tem procesu;
- V. ker so med ključnimi dejavniki prehranske varnosti poleg potrošniških cen hrane tudi dohodki gospodinjstev; ker so lahko gospodinjstva z nižjimi dohodki, ki porabijo velik delež svojega proračuna za hrano, ob izjemno visokih cenah hrane prisiljena izbrati manj zdravo in raznoliko hrano, zaradi česar so posebno ranljiva za tveganje nenalezljivih bolezni, povezanih s slabo prehrano;
- W. ker za hrano, uvoženo iz tretjih držav, pogosto veljajo okoljski standardi, standardi dobrobiti živali in zdravstveni standardi, ki so nižji od standardov EU;
- X. ker ima odvisnost prehranske verige EU od uvožene krme še naprej številne posredne in neposredne negativne učinke na okolje in podnebne spremembe znotraj in zunaj meja EU; ker ta ranljivost, skupaj z naraščajočimi vhodnimi stroški, kot so stroški gnojil in fosilnih goriv, povečuje stroške proizvodnje hrane;
- Y. ker je septembra 2021 več kot 161 milijonov ljudi v 42 državah trpelo zaradi akutnega pomanjkanja hrane, skoraj vsak tretji prebivalec sveta nima dostopa do ustrezne hrane,

⁵ SWD(2023)0004.

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. oktobra 2021 o strategiji „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem, UL C 184, 5.5.2022, str. 2.

⁷ <https://www.fao.org/publications/sofi/2022/en/>.

⁸ SWD(2023)0004.

za približno 3 milijarde ljudi pa so stroški zdrave prehrane po lastni oceni nedosegljivo visoki; ker obstaja nevarnost, da bodo te številke še naprej naraščale in bo posledično trajnostni razvoj do leta 2030 še manj dosegljiv;

- Z. ker prehranska varnost EU ne sme nikoli ogroziti prehranske varnosti in neodvisnosti tretjih držav; ker je nujno potrebna pravičnejša in enakopravnejša porazdelitev hrane ter občutno zmanjšanje količine živilskih odpadkov, ki se jim je mogoče izogniti;
- AA. ker opuščanje družinskih kmetij v EU v zadnjih letih narašča, število mladih kmetov upada, generacijska pomladitev v kmetijskem sektorju pa je ogrožena;
1. podpira pravičen in nujen prehod na agroekološke prakse in ekološko kmetovanje ter kmetijsko gozdarstvo, da bi lahko EU odpravila svojo odvisnost od uvoza, zlasti gnojil in fosilnih goriv; ponovno izraža popolno podporo evropskemu zelenemu dogovoru ter ambicijam in ciljem nadaljnjih sporočil, ki temeljijo na njem, zlasti strategije „od vil do vilic“ ter strategij za biotsko raznovrstnost, za kemikalije, za ničelno onesnaževanje in za tla; pozdravlja zakonodajne predloge, objavljene in napovedane v teh sporočilih, med drugim tiste, ki se nanašajo na zmanjšanje uporabe pesticidov in umetnih gnojil ter z njimi povezanih tveganj, kar bo ključnega pomena za zaščito dolgoročne trajnosti proizvodnje hrane, na primer z zaščito opraševalcev;
 2. opozarja, da kmetovanje in proizvodnjo hrane srednje- do dolgoročno najbolj ogrožajo podnebne spremembe in propad ekosistemov; ugotavlja, da so v najnovjšem poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe napovedane resne težave v prihodnosti za kmetijstvo, stabilnost ekosistemov, razpoložljivost vode in prehransko varnost;
 3. poudarja, da je trajnostno kmetovanje, ki ohranja naravne vire, pogoj za dolgoročno prehransko varnost v EU in po svetu; spodbuja preoblikovanje sektorja pridelave hrane z uporabo tehnik, načinov vedenja in praks, ki obnavljajo tla in krepijo ekosistemske storitve, kot so regenerativni pristopi, da bi povečali rodovitnost, zdravje tal, razpoložljivost vode, donose in navsezadnje tudi hranilno in prehransko varnost; poudarja pozitivne učinke ekstenzivnega kmetovanja ter raznolikih pokrajin in habitatov na preprečevanje škode zaradi škodljivcev, obnovo biotske raznovrstnosti, stabilnost pridelave rastlin in dolgoročno spodbujanje kmetijske produktivnosti, ter izraža trdno podporo urbanemu kmetijstvu, vključno z uporabo sadnih dreves;
 4. poudarja, da mora EU zmanjšati svojo odvisnost od uvoza iz držav zunaj EU in se osredotočiti na lokalno pridelavo hrane, podpreti prehod na trajnostno zdravo prehrano, bogato z živili rastlinskega izvora, in ponovno uravnotežiti delež zemlje v EU, ki se uporablja za proizvodnjo živalske krme, in tiste, ki se uporablja za proizvodnjo hrane za ljudi;
 5. poudarja, da bosta prehod na manj intenzivne oblike kmetijstva in skrajšanje dobavnih verig omogočila prihranke pri vhodnih stroških, bodisi za mineralna gnojila ali fosilna goriva, kjer je EU še vedno v veliki meri odvisna od uvoza iz avtoritarnih režimov, ter ustvarila sinergije in dodatne koristi, kot so nižje emisije toplogrednih plinov;
 6. ponovno poudarja, da je zeleni dogovor katalizator vključujoče in nediskriminatorne preobrazbe družbe, pri kateri so podnebna nevtralnost, varstvo okolja, trajnostna raba virov ter zdravje in kakovost življenja državljanov v okviru omejitev planeta ključni

cilji, ter meni, da bo evropski zeleni dogovor prispeval k večji prehranski varnosti; opozarja, da pri kratkoročnih ali začasnih rešitvah vedno obstaja tveganje, da bi dolgoročno eno odvisnost zamenjali z drugo; poudarja, da so zmanjševanje okoljskega in podnebne odtisa prehranskega sistema EU, med drugim v skladu s svetovno zavezo za metan, krepitev odpornosti prehranskega sistema, zagotavljanje prehranske varnosti kljub podnebnim spremembam in izgubljanju biotske raznovrstnosti, vodenje globalnega prehoda h konkurenčni trajnostnosti od vil do vilic ter izkoriščanje novih trajnostnih priložnosti bistveni elementi v tem globalnem prizadevanju za doseganje prehranske varnosti in odpornosti prehranskih sistemov;

7. poudarja, da je mogoče z regenerativnimi pristopi, kot so agroekologija, kmetijsko gozdarstvo, ekološko kmetovanje ter precizno kmetovanje in sekvestracija ogljika v kmetijske površine, obravnavati podnebne izzive, izzive biotske raznovrstnosti ter okoljske, gospodarske in socialne izzive; poudarja, da so te prakse primerne za omejevanje degradacije tal in povečanje sekvestracije ogljika, če se obravnava trajnost shranjevanja ogljika; poudarja, da je poleg zagotavljanja trajnostne proizvodnje dobrin in ekosistemskih storitev s temi praksami mogoče tudi zmanjšati stroške proizvodnje hrane z zmanjšanjem uporabe pesticidov, gnojil, antimikrobikov in porabe plina; poudarja tudi, da je mogoče s temi praksami spodbujati bolj zdravo, kakovostno proizvodnjo hrane, da se kmetom zagotovi višje plačilo, pa tudi stabilnost in diverzifikacijo dohodka ter dolgoročno trajnostno in odporno proizvodnjo, ki bo kos izzivom prihodnosti in bo osredotočena na male in srednje velike kmetije;
8. poudarja potencial vertikalnega kmetovanja za proizvodnjo hrane, ki je neodvisna od vremena in letnih časov ter s katero bi lahko dosegli višje donose z manj vode in pesticidov; poziva k večjemu priznavanju te prakse v politiki EU ter k pobudam za povečanje naložb v raziskave in razvoj vertikalnega kmetijstva;
9. poudarja, da prehranska varnost vključuje tudi vidike varnosti hrane in hranilne varnosti in da bi jo morali obravnavati v kratko-, srednje- in dolgoročni perspektivi;
10. pozdravlja celovito analizo Komisije o dejavnikih prehranske varnosti; poudarja njene ugotovitve o nujnosti prehoda na trajnostni prehranski sistem, ki bo lahko zagotovil kratko- in dolgoročno prehransko varnost;
11. poudarja, da je treba sprejeti integrirane in sistemsko usmerjene rešitve za olajšanje kompromisov med ukrepi za prilagajanje in blažitev, ki bodo okrepili dolgoročno odpornost;
12. pozdravlja predlog Komisije z dne 22. junija 2022 o novi uredbi o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev in spremembi Uredbe (EU) 2021/2115 (COM(2022)0305), vključno s cilji na ravni EU za zmanjšanje uporabe in tveganja kemičnih pesticidov do leta 2030 ter zlasti uporabe najnevarnejših pesticidov, v skladu s strategijo EU „od vil do vilic“ in strategijo biotske raznovrstnosti; poudarja, da bi moral ta predlog vzpostaviti dolgoročno vizijo (po letu 2030) in zmanjšati odvisnost evropskega kmetijstva od kemičnih pesticidov; ugotavlja, da je zmanjšanje odvisnosti EU od pesticidov gonilo prehranske varnosti in samooskrbe;
13. poziva Komisijo, naj izpolni svojo zavezo in vloži zakonodajni predlog za prepoved izvoza vseh pesticidov in drugih nevarnih kemikalij, prepovedanih na ravni EU, da

odpravi dvojna merila ter zagotovi enake konkurenčne pogoje za industrijo in uskladitev nacionalnih zakonodaj različnih držav članic;

14. poudarja odvisnost kmetijske proizvodnje od oprashaevaleev; zato obžaluje, da še niso oblikovane smernice za oceno tveganja fitofarmaceutvskih sredstev in biocidov za oprashaevalee; poziva Komisijo in države članice, naj namenijo ustrezno pozornost uspešni evropski državljsanski pobudi „Rešimo čebele in kmete“, ki poziva k postopni opustitvi sintetičnih pesticidov v kmetijstvu EU za 80 % do leta 2030, pri čemer se najprej odpravijo najnevarnejši, da bi sintetične pesticide do leta 2035 povsem opustili in obnovili naravne ekosisteme na kmetijskih območjih⁹;
15. se strinja, da je za doseganje ciljev zmanjšanja pesticidov in zmanjšanje odvisnosti od uvoza kratkoročno potrebna razpoložljivost organskih alternativ na trgu; poudarja, da se bodo s srednje- in dolgoročnim postopnim zmanjševanjem uporabe pesticidov odpravili negativni učinki na zdravje ljudi, živali in ekosistemov ter se bo izboljšala stabilnost prehranske varnosti, hkrati pa se bo preprečila nadaljnja degradacija okolja;
16. poziva k ambiciozni zakonodaji o zdravju tal za obnovo tal in njihove mikrobiote ter za zagotovitev kopičenja organskega ogljika, izgubljenega med drugim zaradi presežka hranil, pa tudi erozije in zasoljevanja, da bi okrepili naravni obrambni sistem rastlin pred abiotskim in biotskim stresom; poudarja, da bi bile morebitne zamude v zvezi z zakonodajo o zdravju tal, predvideno najpozneje v drugem četrtletju 2023, škodljive, saj pomanjkljiv zakonodajni okvir EU za varstvo tal povzroča nepopravljivo izgubo tal v Evropi; poudarja, da je treba doseči dobro zdravje tal;
17. poziva Komisijo, naj čim prej predlaga zavezujoče cilje za zmanjšanje količine živilskih odpadkov v celotni prehranski verigi za vsaj 50 % do leta 2030 na podlagi skupne metodologije ter vzpostavi ukrepe za pomoč pri njihovem doseganju, vključno z obsežno kampanjo za ozaveščanje potrošnikov, uskladitvijo označevanja rokov uporabnosti, povečanjem izobraževanja potrošnikov in prepovedjo uničevanja neprodane hrane; poudarja, da lahko kratke verige preskrbe s hrano pozitivno prispevajo k zmanjšanju živilskih odpadkov;
18. poziva Komisijo, naj predstavi ambiciozen predlog za okvirno zakonodajo EU o trajnostnem prehranskem sistemu, s katero bo vzpostavila jasno in merljivo pot do trajnostnega prehranskega sistema v EU; poudarja, da bi morala taka zakonodaja zagotoviti skladnost med vsemi obstoječimi in prihodnjimi politikami, povezanimi s hrano, vključno z zunanjo politiko EU, ter preusmeriti porabo k trajnostni, bolj uravnoteženi in zdravi prehrani, pri tem pa spodbujati ugodno prehransko okolje, povečati cenovno dostopnost in razpoložljivost trajnostne in zdrave hrane, ob zagotavljanju, da bodo cene, plačane za trajnostno proizvodnjo, in prihodki, ki jih zaslužijo kmetje, pravični; poziva Komisijo, naj s tem osnutkom zakona okrepi odgovornost in sodelovanje v celotni verigi preskrbe s hrano pri prehodu na trajnostnost, naj dobrobit živali postavi kot pogoj za trajnostni prehranski sistem in spodbuja prehod k živinoreji, ki upošteva omejitve planeta ter zagotavlja zdravje in dobrobit živali;
19. poziva k dosledni uporabi načela „eno zdravje“ za povezovanje zdravja ljudi in živali

⁹ https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016_sl.

ter okoljskih vprašanj v vseh politikah, ki vplivajo na razpoložljivost in dostopnost hrane; poudarja, da varnost hrane ne sme biti nikoli ogrožena, in poudarja pomen usmerjanja politik na pravičen in socialno-ekonomsko pošten način za spodbujanje hranljive, cenovno dostopne in dolgoročno trajnostno pridelane hrane v skladu z rešitvami za ohranjanje biotske raznovrstnosti in agroekološkimi rešitvami ter za pravilno in pregledno označevanje, ki bo olajšalo zdrave izbire potrošnikov;

20. ponovno poudarja cilj 50-odstotnega zmanjšanja uporabe antimikrobikov v kmetijstvu in poziva Komisijo, naj oceni, kako so države članice izvajale sveženj o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini, zlasti prepoved preventivne uporabe antibiotikov pri skupinah živali, prepoved preventivne uporabe antimikrobikov v medicirani krmi in prepoved uvoza mesa, ki je bilo obdelano z antimikrobiki za spodbujanje rasti;
21. poudarja, da je pandemija covid-19 pomembno opozorilo, da so zdravje ljudi, zdravje živali in zdravje planeta medsebojno povezani, in je globoko zaskrbljen zaradi širjenja zoonoz od živali, ki so nagnetene skupaj, saj je 70 % novih bolezni in pandemij živalskega izvora¹⁰;
22. poudarja, da razpoložljive rastlinske beljakovine, če se uživajo neposredno, v celoti zadostujejo za zadovoljitev svetovnih potreb po beljakovinah; priznava pozitiven učinek bolj rastlinske prehrane na ljudi, živali, planet in prehransko varnost; poudarja, da bi bilo treba bolj podpreti proizvodnjo rastlinskih beljakovin in njihovo uvajanje na trg, skupaj s proizvodnjo rastlinskih beljakovin v Evropi, da bi okrepili prehransko varnost, pri čemer se zaveda pomena spodbujanja zdravega življenjskega sloga in trajnostnega preoblikovanja naših prehranskih sistemov;
23. ponovno poudarja, da je treba zmanjšati emisije ogljikovega dioksida, metana in dušikovega oksida iz kmetijstva, zlasti v sektorjih krme in živinoreje, pa tudi v sektorju organskih in mineralnih gnojil, a tako, da ne bi dodatno ogrozili dobrobiti živali in da se ne bo zmanjšala rodovitnost tal, na primer z rešitvijo problema zaradi gostote rejnih živali v EU, pa tudi problema emisij zaradi rabe zemljišč, vključenih pri uvoženih krmi in hrani; ponovno poziva k usklajeni kombinaciji politik, s katero bi omogočili prehod na trajnostne prakse, na primer ekstenzivno pašniško živinorejo v okviru mešanega kmetijstva, kjer se bo spoštovala zmogljivost lokalnega okolja in podpirala biotska raznovrstnost; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj objavi študijo o zmogljivosti evropskih kmetijskih zemljišč z vidika optimalne velikosti čred, z namenom prehoda na bolj uravnotežen pristop med zemljo v EU, ki se uporablja za proizvodnjo živalske

¹⁰ Poročilo z delavnice IPBES o biotski raznovrstnosti in pandemijah; poglobljena analiza – *The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases* (Povezava med izgubo biotske raznovrstnosti in vse pogostejšim širjenjem zoonoz), Evropski parlament, generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve, 22. december 2020; poročilo organizacije Humane Society International, *The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics* (Povezava med živinorejo, virusnimi zoonozami in pandemijami), 2020; Dhingra, M. S., Artois, J., Dellicour, S., in drugi, *Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry* (Geografski in historigični vzorci pri pojavu virusov nove visokopatogene aviarnе influence (HPAI) H5 in H7 pri perutnini), *Frontiers in Veterinary Science*, zvezek 5, 2018, na voljo na www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones, B. A., Grace, D., Kock, R., in drugi, *Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change* (Pojava zoonoz, povezan z intenzivnejšim kmetijstvom in okoljskimi spremembami), *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, zvezek 110, 2012, na voljo na: www.pnas.org/content/110/21/8399.

krme, in tisto, ki se uporablja za proizvodnjo hrane za ljudi;

24. poudarja, da uporaba gnojil predstavlja približno 50 % porabe energije v kmetijstvu, če upoštevamo tako neposredno kot posredno uporabo; poudarja, da rastoče cene energije posredno vplivajo na rast cen sintetičnih gnojil, kar pomeni, da je lahko svetovanje o iskanju alternativ za kmetijstvo stroškovno najučinkovitejša politična možnost¹¹; poudarja, da je ekološko kmetovanje dokazano sposobno pridelovati hrano brez uporabe sintetičnih gnojil, in ponovno poudarja cilj, da bi bilo do leta 2030 vsaj 25 % kmetijskih zemljišč v EU namenjenih ekološkemu kmetovanju;
25. poziva, naj se v načrtu EU za integrirano upravljanje s hranili obravnavajo vsi vidiki čezmerne izgube hranil in se sklenejo vsi cikli hranil z zmanjšanjem zunanjih vložkov ter pravilnim izvajanjem in izvrševanjem veljavne zakonodaje, hkrati pa naj se dosežeta samooskrba in napredek pri alternativah kemičnim gnojilom;
26. je seznanjen s stroški za zdravje ljudi zaradi presežka amoniaka iz gnojil in živinorejskih odpadkov, ki vsako leto v EU povzroči 430.000 prezgodnjih smrti¹², ter s stroški, povezanimi z izgubo pridelka;
27. želi opozoriti na pomen visokokakovostnega sistema za dobrobit živali, kamor sodita tudi prevoz in zakol; pozdravlja načrtovano revizijo zakonodaje EU o dobrobiti živali, vključno s posodobitvijo obstoječe zakonodaje o tem, ter poudarja potrebo po oblikovanju, izvajanju in izvrševanju okrepljene in nove zakonodaje, prilagojene posameznim vrstam, saj je izvajanje in izvrševanje veljavne zakonodaje na splošno premalo učinkovito; poudarja, da je treba upoštevati najnovejši znanstveni napredek na področju dobrobiti živali in se odzvati na javne, politične in tržne zahteve po višjih standardih na tem področju ter po posodobitvi sistemov reje živali in proizvodnih praks;
28. je zaskrbljen, ker številni zdravstveni in okoljski stroški, povezani s proizvodnjo in porabo hrane, niso internalizirani; poziva Komisijo, naj oceni možnosti za vključitev zunanjih stroškov proizvodnje v prehranske proizvode; spodbuja Komisijo, naj prouči, kako bi lahko v oblikovanje prehranske politike vključili vidike obračunavanja dejanskih stroškov kmetijstva, države članice pa poziva, naj podpirajo cenovno dostopnost hrane ter vzorce trajnostne in zdrave potrošnje, med drugim z davčnimi spodbudami, kot so znižanje DDV na sveže, nepredelano sadje in zelenjavo ter prilagojeni davki na sladkor;
29. poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo prihodnja okvirna zakonodaja EU o trajnostnih prehranskih sistemih spodbujala ugodno prehransko okolje in družbene vidike, kjer bodo zdrave in trajnostne prehranske možnosti najbolj dosegljive, cenovno dostopne, oglaševane in privlačne, pa tudi kratke dobavne verige in potrošnjo lokalnih in

¹¹ Poux, X., in Aubert, P. M., *An agroecological Europe in 2050: multifunctional agriculture for healthy eating* (Agroekološka Evropa leta 2050: večnamensko kmetijstvo za zdravo prehrano). Ugotovitve na podlagi modeliranja „Ten Years For Agroecology“ (Deset let za agroekologijo), Iddri-AScA, Pariz, 2018, študija št. 09/18.

¹² Guthrie, S., Giles, S., Dunkerley, F., Tabaqchali, H., Harshfield, A., Ioppolo, B., Manville, C., *Impact of ammonia emissions from agriculture on biodiversity: An evidence synthesis* (Vpliv emisij amoniaka iz kmetijstva na biotsko raznovrstnost: sinteza dokazov), Santa Monica, Kalifornija, RAND Corporation, 2018, na voljo na https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR2695.html.

sezonskih proizvodov;

30. obenem poudarja, da potrebujemo ustrezne ukrepe socialne zaščite in varnostne mreže, da bi zagotovili dostop do zdrave prehrane za vse, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti gospodinjstvom z nizkimi dohodki, ki nimajo dostopa do raznolike, zdrave in hranljive hrane zaradi visokih cen hrane in energije, ki se bodo verjetno ohranile;
31. ponovno poudarja, da se je treba spoprijeti s težavo prekomerne porabe mesa in močno predelanih proizvodov, pa tudi proizvodov z visoko vsebnostjo sladkorjev, soli in maščob¹³;
32. poudarja, da lahko proizvodnja biogoriv za trg EU kljub svojemu potencialu predstavlja tveganje ne le za prehransko varnost, ampak tudi za človekove pravice in pravico do zemljiške posesti ter za gozdove, biotsko raznovrstnost, zdravje tal in stabilnost trga v EU in tretjih državah; poudarja, da imajo biogoriva iz poljščin velik posreden vpliv na spremembo rabe zemljišč, predvsem zaradi učinkov izpodrivanja, ki so povezani tudi s kršitvami človekovih pravic, prilaščanjem zemljišč in svetovno lakoto v tretjih državah; meni, da mora zato EU temu vprašanju nameniti več pozornosti; poziva Komisijo in države članice, naj hitro uvedejo ukrepe za začasno prekinitev proizvodnje in mešanja biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biogoriv iz poljščin, da bi do leta 2030 zagotovili dodatno preskrbo s hrano, stabilizirali svetovne trge živilskih proizvodov in postopoma opustili pogonska biogoriva iz poljščin, ki ne vključujejo naprednih biogoriv;
33. obsoja osredotočenost na kratkoročne politične ukrepe, na primer v zvezi z gnojili; poudarja, da je treba subvencioniranje uporabe fosilnih goriv za proizvodnjo umetnih gnojil čim prej odpraviti;
34. ugotavlja, da je vojna v Ukrajini dodatno razkrila dejstvo, da je proizvodnja hrane v EU odvisna od vložkov iz držav zunaj Unije; v zvezi s tem poudarja, da je treba za zagotovitev dolgoročne proizvodnje hrane izkoristiti in razviti prakse in vire, ki so na voljo in proizvedeni v EU, kot so kolobarjenje, kompostiranje, trajnostna organska gnojila in ekološka fitofarmaceutvska sredstva, v mejah direktive o nitratih;
35. ponovno poudarja svoje stališče o novih metodah genomske reje, v katerem opozarja na previdnostno načelo in na to, da je treba kmetom, predelovalcem in potrošnikom zagotoviti preglednost in prosto izbiro, ter poudarja, da bi bilo treba pri teh regulativnih ukrepih izvesti oceno tveganj in poglobljen pregled ter oceniti možnosti za sledljivost in označevanje, zato da bi poskrbeli za ustrezen regulativni nadzor in potrošnikom omogočili dovolj informacij, tudi o proizvodih iz tretjih držav, zato da bodo zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji;
36. poziva Komisijo, naj ustrezno in bolje oceni vpliv gensko spremenjenih organizmov na zdravje, biotsko raznovrstnost in socialno vključenost ter na svobodo izbire kmetov in potrošnikov;
37. poziva k celoviti analizi socialno-ekonomskih in okoljskih učinkov, ki jih imajo patenti

¹³ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 23. novembra 2022 o preprečevanju in obvladovanju sladkorne bolezni ter boljši oskrbi bolnikov v EU ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni (sprejeta besedila, P9_TA(2022)0409).

za postopke gojenja ter rastlinski razmnoževalni material in njegove dele na prehranski sistem, vključno s potencialom za večjo tržno koncentracijo in monopolizacijo v verigi preskrbe s hrano, pa tudi na cenovno dostopnost in razpoložljivost hrane;

38. poudarja, da je neoviran dostop za rastlinski material ključnega pomena za inovacijsko zmogljivost v evropskem sektorju gojenja rastlin; poziva EU in države članice, naj natančno ocenijo učinke patentiranja biološkega materiala in osnovnih bioloških procesov na prehransko varnost ter zaščitijo svobodo delovanja in izvzetje za žlahtnitelje za posamezne sorte;
39. priznava, da je treba povečati odpornost pridelkov na podnebne spremembe in nove patogene, da bi kratko- in dolgoročno povečali in ohranili donos, zlasti ob upoštevanju suše in pomanjkanja vode, s katerima se spopada vse več držav EU; želi poudariti, da je to odvisno od obnove in ohranjanja biotske raznovrstnosti, zdravja tal, uporabe agroekoloških in ekoloških metod, in poudarja, kako pomembni sta varnost in raznolikost semen; poudarja, da je treba rejcem in kmetom zagotoviti dostop do kakovostnih semen za rastlinske sorte, prilagojene pritiskom podnebnih sprememb in sistemom kmetovanja z nizko porabo, vključno s tradicionalnimi in lokalno prilagojenimi sortami ter heterogenimi materiali, ter do genskih virov, potrebnih za nadaljnjo vzrejo;
40. poudarja pomen spodbujanja rastlinskih beljakovin, gojenih v EU, za zagotavljanje lokalno pridelane hrane in krme z visoko hranilno vrednostjo;
41. poziva Komisijo, naj spodbuja in podpira inovacije in raziskave, usposabljanje in svetovanje ter povečanje obsega inovativnih projektov za socialno, ekonomsko in okoljsko trajnostne rešitve za obravnavanje neustrezne prehranske varnosti, ki bi upoštevali tudi vpliv kmetijskega sektorja na podnebje in biotsko raznovrstnost, pa tudi nadaljnje naložbe, ki lahko pospešijo zeleni prehod ter zagotovijo trajnostnost in avtonomijo tako v EU kot v državah v razvoju;
42. poudarja, da inovativne digitalne tehnologije ne bi smele ustvarjati novih zakoreninjenih odvisnosti niti ne bi smele krepiti koncentracije kmetij, ampak bi morale biti na voljo in dostopne malim kmetom;
43. poudarja, da so konflikti, podnebna kriza in kriza biotske raznovrstnosti ter pandemija povzročili preobrat v boju proti lakoti v svetu, ki se je prej zmanjševala, zdaj pa zaradi lakote trpi približno 10 % svetovnega prebivalstva; poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja za obnovo in ohranitev ukrajinskega izvoza žita, kar bi moralo zmanjšati pritisk na svetovnem jugu; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj okrepi svoja prizadevanja v okviru diplomacije na področju hrane, pri čemer je treba med drugim upoštevati, da je Unija danes ena najpomembnejših svetovnih proizvajalk pšenice in da lahko zaradi pomanjkanja hrane na globalnem jugu te tretje države postanejo bolj dojemljive za vpliv avtoritarnih režimov;
44. poudarja, da razpoložljivost hrane v EU danes ni ogrožena, saj je EU večinoma samooskrbna s ključnimi kmetijskimi proizvodi in dosega stabilen skupni presežek v izvozu hrane¹⁴; vendar z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da je cenovna dostopnost

¹⁴ SWD(2023)0004.

hrane v manj premožnih gospodinjstvih resna težava zaradi visoke inflacije in zlasti višanja cen hrane; poudarja, da so negativne posledice vojne v Ukrajini za svetovno prehransko varnost sicer pomembne, vendar so bile izpostavljene obstoječe systemske pomanjkljivosti v prehranskem sistemu, in da je treba sprejeti ustrezne kratko- in dolgoročne ukrepe za boj proti lakoti in podhranjenosti v Evropi in drugod;

45. meni, da bi morali za uvožene proizvode veljati enaki standardi kmetijske proizvodnje kot za proizvode, proizvedene v EU, in poziva k vključitvi ustreznih klavzul v prostotrgovinske sporazume;
46. poudarja, da se trajnostnost nanaša na uravnoteženje gospodarskega razvoja, vplivov na okolje in socialne enakosti, vključno s pravičnostjo spolov; poudarja škodljive učinke neustrezne prehranske varnosti na enakost spolov, saj ženske v času lakote običajno zmanjšajo porabo hrane, obenem pa ženske in dekleta zajemajo 60 % podhranjenih oseb; ugotavlja, da 60 % žensk, ki živijo v Afriki južno od Sahare, dela v kmetijskem sektorju in je zelo ranljivih za posledice podnebnih sprememb z vidika prehranske varnosti in zanesljive preskrbe z vodo;
47. je zaskrbljen zaradi socialne neenakosti, ki je neločljiv del kmetijskega sektorja EU, in učinka na enakost spolov, saj med drugim od leta 2015 narašča trend ljudi, ki jih ogroža zmerna ali resna neustrezna prehranska varnost v EU, najbolj pa so prizadete ženske, otroci in marginalizirane skupine; obžaluje dejstvo, da socialna pravičnost in enakost spolov ter njune presečne razsežnosti niso bolj proaktivno in zavezujoče vključene v skupno kmetijsko politiko (SKP) in druge povezane politike za krepitev socialne trajnostnosti in odpornosti kmetijskih in živilskih sistemov EU; poudarja, da višje plače, pokojnine in dobri sistemi socialnega varstva lajšajo težave glede dostopnosti hrane;
48. izraža zaskrbljenost, ker sedanji kmetijski sistem EU potrebuje veliko število prekarnih, nizko plačanih, prilagodljivih, sezonskih in neprijavljenih delavcev, pogosto žensk, pri čemer sta izkoriščanje in zloraba delavcev pogosta zaradi ogromnih stroškovnih pritiskov na proizvajalce, kar spodkopava socialne in delovne standarde EU;
49. poziva k oblikovanju strategije za regionalizacijo dobavne verige najpomembnejših proizvodov, glede na sedanje geopolitične napetosti, pa tudi za podporo prehranski neodvisnosti v tretjih državah in zagotovitev oskrbe z lokalnimi in trajnostnimi rastlinskimi beljakovinami; ponovno poudarja strateški pomen lokalne proizvodnje in kratkih dobavnih verig;
50. ugotavlja, da ima strategija „od vil do vilic“ cilj ohraniti cenovno dostopnost hrane, hkrati pa vzpostaviti pravičnejše gospodarske donose v dobavni verigi, da bi najbolj trajnostna hrana na koncu postala tudi cenovno najbolj dostopna in da bi spodbudili konkurenčnost dobavnega sektorja EU, podprli pravično trgovino in ustvarili nove poslovne priložnosti, ob tem pa zagotovili celovitost enotnega trga ter varnost in zdravje pri delu; poudarja, da je treba oceniti odpornost in preglednost celotne dobavne verige, da bi utrdili položaj primarnih proizvajalcev in potrošnikov v vrednostni verigi; poziva Komisijo, naj učinkoviteje obravnava neravnovesje moči višje in nižje v verigah preskrbe s hrano, tudi v prihodnjih zakonodajnih predlogih;
51. poudarja, da mora biti oblikovanje politik neodvisno ter temeljiti na znanosti, dejstvih, podatkih in vrednotah;

52. meni, da je treba odpraviti škodljive prakse v okviru skupne kmetijske in ribiške politike, ter obžaluje, da so imela sredstva SKP v višini 100 milijard EUR, ki so bila v obdobju 2014–2020 dodeljena za podnebne ukrepe, le majhen učinek na emisije toplogrednih plinov iz kmetijstva, ki se od leta 2010 niso bistveno spremenile¹⁵; poziva Komisijo, naj pripravi načrt za zmanjšanje emisij metana iz kmetijskega sektorja do leta 2030 v skladu s svetovno zavezo za metan;
53. se zaveda ogromnih stroškov neukrepanja¹⁶ in propadanja funkcionalne biotske raznovrstnosti, ki je potrebna za ohranjanje donosov, rodovitnosti in kmetijske produktivnosti; zato poudarja, da je treba s povečanjem biotske, genske in strukturne raznovrstnosti izboljšati odpornost kmetijskih ekosistemov, da bi ohranili donose in razpršili tveganje za izpad pridelka; ugotavlja na primer, da suša v Uniji vsako leto stane 9 milijard EUR in se bo po napovedih ta znesek še povečal, ko se bodo pospešile podnebne spremembe in ekološki propad; ugotavlja, da OZN in FAO jasno opozarjata, da bo odlašanje s preходом na trajnostne, odporne prehranske sisteme družbo in kmete stalo toliko več, kolikor dlje se bo s tem odlašalo;
54. ugotavlja, da je bila Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/1317 z dne 27. julija 2022¹⁷ o določitvi odstopanj v zvezi z uporabo standardov za dobre kmetijske in okoljske pogoje zemljišč (standardi DKOP) 7, ki se nanaša na kolobarjenje na ornih zemljiščih, in 8, ki se nanaša na minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne površine ali območja, za leto zahtevka 2023 izdana brez kakršne koli presoje vplivov posledic tega akta za okolje, kar je v nasprotju z načelom boljše priprave zakonodaje; poudarja, da je treba poskrbeti, da ta odstopanja ne povzročijo dolgoročne ekološke škode;
55. poudarja, da je pomembno ohranjati sposobnost preživetja kmetij, zlasti majhnih, in utrjevati položaj kmetov v verigah preskrbe s hrano, kar bi jim pomagalo v boju proti nepoštenim trgovskim praksam;
56. poudarja, da kmetijska politika EU ne bi smela spodbujati krepitve živinoreje; zato spodbuja, naj se zlasti za male in družinske kmetije ter predvsem za kmetice, pa tudi za delovno silo na kmetijah, zagotovijo trajnostni viri preživljanja; obsoja negativni vpliv na okolje;
57. poudarja, da je treba kmetom zagotoviti ustrezne podporne sheme za zagotovitev pravičnega prehoda in financiranje ukrepov za prilagajanje in blažitev ter regeneracijo degradiranih kmetijskih zemljišč, ki bodo kmetom pomagali obnoviti izčrpana tla in ekosistem ter s tem izboljšati proizvodnjo hrane in vire preživljanja kmetov; poziva države članice, naj spodbujajo finančno podporo v okviru ekoshem SKP za lažji prehod

¹⁵ Posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 16/2021 z naslovom Skupna kmetijska politika in podnebje: polovica porabe EU za podnebne ukrepe je namenjena skupni kmetijski politiki, vendar se emisije kmetij ne zmanjšujejo, na voljo na <https://www.eca.europa.eu/sl/Pages/DocItem.aspx?did=58913>.

¹⁶ Medvladni odbor za podnebne spremembe, *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability* (Podnebne spremembe leta 2022: vplivi, prilagoditev in ranljivost), prispevek delovne skupine II k šestemu ocenjevalnemu poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe, Pörtner, H-O., Roberts, D. C., Tignor, M., Poloczanska, E. S., Mintenbeck, K., Alegria, A., Craig, M., Langsdorf, S., Löschke, S., Möller, V., Okem, A., Rama, B. (ur.), Cambridge University Press, Cambridge, Združeno kraljestvo, in New York, NY, ZDA, 2022, doi:10.1017/9781009325844.

¹⁷ UL L 199, 28.7.2022, str. 1.

in omogočanje sinergij med okoljsko učinkovitostjo in proizvodnjo hrane, ter podpira uvedbo javnih plačil za ekosistemske storitve kmetijsko-ekoloških in kmetijsko-gozdarskih praks;

58. poziva k ciljno usmerjenim programom podpore za izobraževanje in ozaveščanje kmetov, skupaj s specializiranimi programi usposabljanja o alternativnih kmetijskih praksah, ki bodo zasnovani za kmete, da bi pospešili prehod na bolj trajnostne in odporne metode pridelave hrane;
59. poudarja, da je treba v celoti izkoristiti sheme v šolah, da bi prikrajšanim otrokom zagotovili dostop do hrane; poleg tega poudarja, da so programi javnih naročil koristni za spodbujanje javne podpore za nakupe od malih kmetov in lokalnih proizvajalcev pri nabavi hrane za distribucijo, da bi preprečili neustrezno prehransko varnost;
60. poudarja, da je treba sprejeti ustrezne kratko- in dolgoročne ukrepe za boj proti lakoti in podhranjenosti v Evropi in drugod; poudarja, da je treba oblikovati ustrezna orodja za reševanje prihodnjih prehranskih kriz na trajnosten način, združljiv z našimi cilji glede podnebja in biotske raznovrstnosti.

**ANNEX: LIST OF ENTITIES OR PERSONS
FROM WHOM THE RAPPOREUR HAS RECEIVED INPUT**

The following list is drawn up on a purely voluntary basis under the exclusive responsibility of the rapporteur. The rapporteur has received input from the following entities in the preparation of the draft report:

Entity and/or person
Food Policy Coalition
Test Biotech

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	1.3.2023
Izid končnega glasovanja	+: 53 -: 18 0: 7
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Michael Bloss, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Maria Angela Danzi, Esther de Lange, Christian Doleschal, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Helène Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Andreas Glück, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Liudas Mažylis, Marina Measure, Tilly Metz, Dolores Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Luisa Regimenti, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spiraki (Maria Spyraiki), Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Achille Variati, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Anna Zalewska
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Beatrice Covassi, Romana Jerković, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Marisa Matias, Dan-Ștefan Motreanu, Idoia Villanueva Ruiz
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Marie Dauchy, Luke Ming Flanagan, Marina Kaljurand, Alice Kuhnke, Katarína Roth Nevedálová

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU,
ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

53	+
NI	Maria Angela Danzi
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kibropoulos (Stelios Kypouropoulos), Peter Liese, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Luisa Regimenti, Maria Spiraki (Maria Spyraiki)
Renew	Martin Hojsík, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik
S&D	Maria Arena, Marek Paweł Balt, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Beatrice Covassi, Cyrus Engerer, Hélène Fritzon, Romana Jerković, Marina Kaljurand, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Katarína Roth Nevedálová, Achille Variati, Peter Vítanov (Petar Vitanov)
The Left	Luke Ming Flanagan, Anja Hazekamp, Marisa Matias, Marina Mesure, Idoia Villanueva Ruiz, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Michael Bloss, Bas Eickhout, Malte Gallée, Yannick Jadot, Alice Kuhnke, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

18	-
ECR	Sergio Berlato, Joanna Kopcińska, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ID	Simona Baldassarre, Aurélie Beigneux, Marie Dauchy, Gianna Gancia, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Sylvia Limmer
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth
PPE	Alexander Bernhuber
Renew	Jan Huitema, Erik Poulsen, Nils Torvalds, Emma Wiesner

7	0
PPE	Hildegard Bentele, Christian Doleschal, Esther de Lange, Christine Schneider, Pernille Weiss
Renew	Andreas Glück
S&D	Tudor Ciuhodaru

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani